

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KBO/2007/176

BETREFT: Basisonderwijs: Voorschot op de ouderbijdragen.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 21.09.2007

1.2 Verzoeker

Het Gemeenschapsonderwijs

1.3 CZB

- Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 21 september 2007.
- Bij brief van 27 september 2007 werd verzoeker geïnformeerd over de zittingsdag.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Kan men als basisschool bij aanvang van het nieuwe schooljaar een waarborg van bv. 50 euro per leerling vragen.

Steeds meer scholen worden geconfronteerd met wanbetalers: ouders die hun kinderen op school warm laten eten, die gebruik maken van de voor- en naschoolse opvang, die hun kinderen laten deelnemen aan sportactiviteiten op woensdagnamiddag, kortom gebruik maken van diensten die de school aanbiedt zonder daarvoor te betalen. Voor alle duidelijkheid: het gaat hier niet om materialen die in het kader van kosteloos basisonderwijs ter beschikking moeten worden gesteld. Dus niet om materialen die nodig zijn om ontwikkelingsdoelen na te streven en eindtermen te behalen.

Scholen denken eraan om bij de aanvang van het schooljaar bv. 50 euro te vragen. Wanneer de ouders in de loop van het schooljaar alle gevraagde bijdragen voor de aangeboden diensten steeds correct betaalden krijgen ze op het eind van het schooljaar die 50 euro terug, zoniet wordt dit bedrag verminderd met de nog openstaande rekeningen. Wanneer ouders een nog groter bedrag dan die 50 euro (bv. 70 euro) aan de school verschuldigd zijn, zouden de ouders

niets meer terugkrijgen en op die manier zou de school (door het niet terugbetalen van de waarborg) die eerste 50 euro niet toedragen.

Kan dit? Mag/moet hierbij een onderscheid worden gemaakt met bv. niet betaalde bijdragen voor schoolzwemmen (behalve het ene jaar verplicht gratis zwemonderricht) en pedagogische uitstappen. Kan dit eveneens/evenmin?

Scholen redeneren als volgt: in de regelgeving staat nergens dat dit principe verboden is en dat wanneer iets niet verboden wordt, het dan ook wel mogelijk is.

3. ZITTING VAN DE COMMISSIE

3.1 Datum en uur

8 oktober 2007, 13u.

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Marc Henri Cornely, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Het Gemeenschapsonderwijs.

4. ADVIES

4.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Artikel 27

In de door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen er bijdragen worden gevraagd voor kosten die gemaakt worden om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

Artikel 27bis

§ 1. Het schoolbestuur kan aan de ouders een bijdrage vragen voor :

- 1° activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor het realiseren van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen;
- 2° verplichte materialen die niet begrepen zitten onder artikel 27 en waarvan de ouders het te besteden bedrag niet zelf kunnen bepalen;
- 3° meerdaagse extra-muros activiteiten.

Artikel 76

Ieder schooljaar krijgen de schoolbesturen een werkingsbudget voor de werking, de uitrusting, het groot onderhoud van hun scholen, voor het werken aan rationeel energiegebruik in hun scholen en tegemoet te komen aan de kosteloosheid als vermeld in artikel 27.

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende het zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Verder kunnen geen bijdragen gevraagd worden voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn in het kader van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof een tweedeling aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

Het principe van kosteloos onderwijs betekent niet dat aan de ouders geen geld gevraagd mag worden maar betekent wel dat er geen inschrijvingsgeld gevraagd mag worden en dat ze niet moeten betalen voor datgene wat noodzakelijk is in het kader van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen.

Aanvullend aan het noodzakelijke onderwijsprogramma kunnen er onderwijsactiviteiten en een dienstverlening voor leerlingen georganiseerd worden die niet noodzakelijk zijn in het kader van de eindtermen of ontwikkelingsdoelen, zowel binnen of buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen. Hiervoor geldt het principe van de kosteloosheid voor het basisonderwijs niet. Het gaat om een afzonderlijke dienstverlening die niet verplicht is en waarvoor een bijdrage aan de ouders gevraagd kan worden.

De Commissie zorgvuldig bestuur is van oordeel dat in het kader van onderwijskosten en een afzonderlijke dienstverlening de school geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten dient reëel te zijn: in overeenstemming met enerzijds de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds de goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

De Commissie zorgvuldig bestuur wijst erop dat een waarborg een afzonderlijk bedrag is dat integraal teruggegeven wordt, indien de eraan verbonden verplichtingen zijn nagekomen. Aan een waarborg in zijn juridische betekenis beantwoordt er geen prijs of vergoeding voor geleverde goederen of diensten. In de hier geschetste context is het niet toegelaten een waarborg te vragen. Een voorschot, waarop naderhand effectieve en reële kosten worden verrekend, kan daarentegen wel worden gevraagd.

De Commissie wijst op haar beslissing in het dossier CZB/KL/KBO/2004/49 van 5 april 2004 en CZB/V/KBO/2006/127 van 13 februari 2006 . Het behoort tot de autonomie van de lokale onderwijsgemeenschap om afspraken te maken over modaliteiten bij het innen van de ouderbijdrage. Een van de mogelijkheden is dat er met de schoolraad afspraken zijn over het betalen van een redelijk voorschot bij de aanvang van het schooljaar.

De Commissie zorgvuldig bestuur kan er mee akkoord gaan dat op voorhand een beperkt vast bedrag aan de ouders gevraagd wordt. De besteding van het vast bedrag is op te volgen door de ouders. Het bedrag wordt per schooljaar verrekend met de effectieve kosten die de school maakt voor de betrokken leerling. Op het einde van het schooljaar wordt het voorschot of het deel ervan dat niet werd opgebruikt aan de ouders terugbetaald.

Brussel, 8 oktober 2007

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter